

Lavdosepreparat godkjent mot ugras i grasmark

Rolf Skuterud, *Planteforsk Plantevernet*

E-post: rolf.skuterud@planteforsk.no

Sammendrag

Lavdosepreparatene Gratil WG 75 og Harmony DF 75 er nå godkjent mot ugras i grasmark. Disse preparatene har sin styrke først og fremst mot høymole, og ved at de i stor grad skåner kløveren. Sammenlignet med dagens godkjente preparat i grasmark er det spesielt ved bruk i håa at lavdosepreparatene viser sitt fortrinn.

Lavdosepreparatene Gratil WG 75 og Harmony DF 75 er nå godkjent mot ugras i grasmark. Disse preparatene har sin styrke først og fremst mot høymole, og ved at de i stor grad skåner kløveren. Sammenlignet med dagens godkjente preparat i grasmark er det spesielt ved bruk i håa at lavdosepreparatene viser sitt fortrinn.

Omtale av preparatene

Handelspreparatet Gratil WG 75 inneholder det virksomme middel amidosulfuron, og Harmony DF 75 inneholder tifensulfuron. Som det går fram av navnene inneholder begge preparat 75 % virksomt stoff. Begge preparat selges som granulater og er gruppert i fareklasse C. De hører med til de såkalte sulfonylureamid eller lavdosepreparat på folkemunne. Andre preparat i samme gruppe er eksempelvis Granstar og Titus. Både Gratil og Harmony har fått en behandlingfrist på 1 uke dersom graset skal legges i silo eller beites, og 3 uker ved slått til høy. Som for andre lavdosepreparat skal både Gratil og Harmony tilsettes et sprede-/klebemiddel i sprøytevæska. De aktuelle dosene vil framgå av etikettene. Preparatene vil bli markedsført i løpet av sommeren 1997.

Virkemåte

Gratil og Harmony tas i hovedsak opp gjennom bladverket. De skal derfor sprøytes på godt utvikla ugras, akkurat som ved bruk av fenoksysyrer. Alle lavdosepreparatene dreper ugraset ved å hindre danning av noen aminosyrer i de arter som påvirkes. Virkningen i plantene er seinere enn for fenoksysyrer. Ofte kan det gå 3-4 uker før ugraset er visnet helt ned. Første symptom er en gulning som ofte går over i en rødfarge før planta visner ned. Også kulturplantene kan av og til få en forbigående vekstreduksjon og gulning av bladverket. Dette kan i enkelte

tilfelle se stygt ut, ihvertfall sammenlignet med bruk av fenoksysyrer. Men forsøkene viser at avlingen etter bruk av lavdosepreparatene ligger på samme nivå som ved bruk av fenoksysyrer, dikamba (Banvel) eller fluroksypyr (Starane.)

Skånsomhet i gras og kløver

Av grasartene er det først og fremst engsvingel som har vist en forbigående skade. Timotei kan også vise noe gulning. I de forsøkene hvor det var både timotei og engsvingel var det først og fremst timoteien som fylte opp den ledige plassen etter ugraset. De øvrige grasartene synes noe sterkere enn både engsvingel og timotei. I ei eng med mye engsvingel bør en trolig være noe reservert med å bruke disse nye midlene. I denne sammenheng bør nevnes at Gratil er litt mer skånsom enn Harmony. Spesielt Gratil, men også Harmony, er begge relativt skånsomme mot kløver. I første slått/beiting etter sprøyting vil riktignok kløvermengden omtrent halveres. Men i de påfølgende høstingene kan en forvente nesten like mye kløver som på usprøyta areal. På eng sprøyta med Banvel eller Starane er det vanligvis helt reint for kløver både i sprøyteåret og det påfølgende år.

Virkning på ugras

Både Gratil og Harmony må karakteriseres som spesialpreparat mot høymole. Foreløpig vet en for lite om virkningen mot mange av de andre ugrasartene i grasmarka. Forsøkene har likevel vist at soleier reduseres betydelig, om enn ikke i like stor grad som etter bruk av fenoksysyrer. Mot løvetann har imidlertid lavdosepreparatene nesten ingen virkning. Dersom det er en allsidig ugrasflora, kan det derfor være aktuelt å tankblande med et MCPA-preparat. Dette fører imidlertid til redusert skånsomhet overfor kløver.

Sprøytetid

Gratil og Harmony er relativt fleksible med hensyn til sprøytetid. Sammenlignet med de preparat som har vært brukt fram til nå, er det likevel først og fremst i håa at lavdosepreparatene har sine fortrinn. Spesielt ved sprøyting etter 2. slått har lavdosepreparatene gitt bedre virkning enn fenoksysyrene. Lavdosepreparatene ser heller ikke ut til å virke negativt på overvintringsevnen til kulturplantene i samme grad som fenoksysyrer kan gjøre ved sprøyting seint om høsten (september). Mange av de såkalte ugrasartene blir også spist og utnyttet av dyra, mens andre arter blir vraket eller er giftige og således klart fortjener betegnelsen ugras. Ved sprøyting ca. 3 uker før høsting vil ugraset ha visnet ned, og avlingen i første etterfølgende slått vil bli redusert tilsvarende ugrasinnholdet i enga. Men siden ugraset visner sakte ned etter sprøyting med lavdosepreparatene, kan en med sprøyting 1 uke før høsting få med förverdien av ugraset selv om en sprøyter. Forsøkene viser at virkningen på høymola da er minst like bra som ved sprøyting 3 uker før slått. Analyser viser at förkvaliteten ikke

förringes, og at preparatresten ikke kan påvises eller er godt under det akseptable. Ved en slik metode skal en være klar over at den avlingsreduksjonen som en vanlig får i den påfølgende slått etter sprøyting først kommer i neste slått. Dette betyr egentlig at en med valg av sprøytetidspunkt til en viss grad kan dirigere om en ønsker mest för i første eller andre slått.

Valg av preparat i grasmark

Bruksområdet til Gratil og Harmony er i grove trekk det samme. Gratil har likevel vist seg å være litt mer skånsom mot enkelte engvekster enn Harmony. Til gjengjeld er den varige ugrasvirkningen av Harmony noe bedre. Først og fremst ved bekjemping av høymole bør disse preparat kunne avløse noe av dagens bruk av fenoksysyrer og Banvel. Det er likevel med disse preparat som med de fleste nye ting: Det kan lønne seg å prøve litt i det små til å begynne med.

Og bli ikke forskrekket om enga blir litt gul en periode etter sprøyting. Tørrstoffavlinga blir den samme som etter bruk av fenoksysyrer alene eller i blanding med Banvel eller Starane.